

REGERINGSKANSLIET	
Näringsdepartementet	
Registratören	
Ink	2015-06-11
Dnr.	N2015/3635/HL

§ 96

KS 2015/075

SVAR PÅ REMISS: SERVICE I GLESBYGD

Handling

Remisshandlingar från Regeringskansliet, Näringsdepartementet, 103 33 Stockholm.

Utredningen handlar om analys av förutsättningarna för att stödja tillgången till en grundläggande nivå av kommersiell service och viss offentlig service i de glesbygdsområden i landet som är särskilt sårbara och utsatta. I uppdraget ingår att ta ställning till vilka former av service som kan omfattas, klargöra hur ett stöd skulle kunna bidra till ökad samordning av olika typer av service samt föreslå kriterier för att få stöd och för hur stödet skulle kunna utformas och beräknas.

Yttrande

Förslag till yttrande från kommunchef Mats Johansson.

Beslut

Kommunstyrelsen antar förslaget till yttrande såsom sitt eget att överlämna till Näringsdepartementet:

Mönsterås kommun har tagit del av betänkandet "Service i glesbygd" SOU 2015:35. Utredningen uppfattar vi som ett gediget arbete och bearbetning av frågan, vilket ger en bra överblick över utvecklingen av tillgång till kommersiell service i glesbygd och som därtill är väl underbyggt med fakta och statistik.

Mönsterås kommun ställer sig positiv till utredningens inriktning i sin helhet, men vill i vårt yttrande kommentera samt påtala några för oss väsentliga åsikter för att bättre fånga komplexiteten i frågan samt stödja våra tankar om att *hela Sverige ska leva!*

Det behövs helt klart en ny form av långsiktigt stöd som kompletterar nuvarande stöd till kommersiell service. Marknaden klarar inte att tillhandahålla en grundläggande kommersiell service längst ute i glesbygden. Här tror vi att stöd kan göra en avgörande skillnad. Men vår uppfattning är att frågan till kommersiellt stöd är mer omfattande, än att bara koppla den till ett visst kilometertal och omsättningsnivå hos de enskilda näringsidkarna.

När vi i vår kommun följer upp landsbygdsaffärernas nettoomsättning, finner vi att de kan vara skiftande och i vissa fall orimligt låga. Vi vet att livsmedelskedjorna rapporterar bl.a. med erfarenheter från nuvarande statlig stödgivning, att många butiker riskerar att slås ut inom en snar framtid.

Dagligvarubutiken är oerhört viktig och central för de mindre kommunernas, tätorternas och glesbygdens utveckling och attraktionskraft. Den är också

ett nav för andra serviceslag, som bl.a. kommunens samhällsinformation, apoteks- och postombud samt vissa betaltjänster.

Vidare är den lokala dagligvarubutiken viktig utifrån;

- en social funktion och mötesplats
- offentlig information och dess spridning
- ortens och landsbygdens besöksnäring och attraktivitet
- en servicegivare och affärspartner till företag på orten

Utredningen slår fast att man ser dagligvarubutiken på den lilla orten som bas för samordnade servicelösningar/servicepunkter och kommuner visar nu ett ökat intresse att koppla tillgång till offentlig service till just glesbygdsbutikerna. Det var också våra grundläggande tankegångar, när vi som kommun tillsammans med samhällsföreningen, Regionförbundet i Kalmar län, den lokala sparbanken och ortens ICA-handlare, möjliggjorde "Servicepunkt Fliseryd", vilket utredningen också har tagit upp som ett gott exempel (sid 111-112).

Två stöd till dagligvarubutiker och kommersiell service i gles- och landsbygd:

1. "Små butiker" - Stöd till dagligvarubutiker som har ett mångsidigt utbud av dagligvaror;

- har en nettoomsättning/år för dagligvaror om minst 2 mnkr men inte mer än 11 mnkr
- öppet i snitt 40 timmar/vecka
- 15 km till närmaste butik
- stöd får lämnas med högst 300 tkr/år

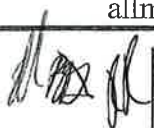
2. "Mycket små butiker"- Stöd till dagligvarubutiker som är strategiska för tillgängligheten till kommersiell service;

- har en nettoomsättning/år för dagligvaror som är lägre än 2 mnkr
- öppet i snitt 20 timmar/vecka
- 15 km till närmaste butik
- stöd får lämnas med högst 100 tkr/år
- ej krav på mångsidigt utbud

Mönsterås kommun har endast en butik som är aktuell för de nya stöden utifrån det framlagda förslaget och betänkandet. Men från vårt perspektiv och uppfattning borde åtminstone ytterligare en eller två lokala handlare omfattas av stöd, för att säkra servicen på de mindre tätorterna och glesbygden.

Mönsterås kommun lämnar följande synpunkter över betänkandet - SOU 2015:35 "Service i glesbygd":

- Mönsterås kommun vill se att de geografiska områden, som utredningen beskriver, inte begränsas utan blir mer flexibelt och får avgöras utifrån mer allmänna kriterier kring särskilt sårbara och utsatta områden **samt att**

kilometeravståndet är satt till 10 km i stället för 15 km dvs. till närmaste butik.

Vi menar att förhållandet som t.ex. råder i Norrland med ibland långa avstånd till närmaste service och handel, inte avståndsmässigt kan jämföras med landsbygdskommuner i södra Sverige. Däremot kan problematiken vara densamma för medborgare som lever på landsbygden dvs. svårigheter att nå och ta sig till dagligvaruhandeln och annan grundläggande service. Det är troligt att det också är antalsmässigt fler personer (*ofta äldre*) i södra Sverige som har svårt att nå just dessa serviceslag. Övriga villkor som öppethållande och omsättning blir då mer avgörande för ett riktat stöd (servicebidrag).

- När det gäller förslaget om stöd till dagligvarubutiker som har ett mångsidigt utbud där ett av kriterierna är omsättningsomslutningen 2-11 mnkr/år, vill **Mönsterås kommun se en mer flexibel syn och hantering av det föreslagna taket 11 mnkr** Omsättningens storlek behöver inte alls vara avgörande för behovet av stöd, utan i stället just medborgarnas efterfrågan och behov av olika serviceslag. **Därför vill vi ta bort taket 11 mnkr och hitta några andra vägledande kriterier i handläggningen av stödet.**

- Som ett komplement till utredningens två stödförslag – service i glesbygd vill vi också peka på **Tillväxtverkets roll och att man får i uppdrag att inom ramen för Landsbygdsprogrammet stödja insatser till glesbygdskommuner** som vill utveckla lokala servicelösningar. I Landsbygdsprogrammet finns särskilda öronmärkta satsningar på landsbygdsutveckling och servicelösningar om 750 mnkr, vilket kan sökas av regionala aktörer och kommuner. Inom detta område behövs information och samordning.

- I utredningen framgår att det finns ett behov av att stödja kommunernas arbete med servicefrågor och att utredaren överväger att föreslå **ett statsbidrag till kommuner i glesbygd med syftet att stimulera kommunernas arbete med servicefrågor**, då kommunerna i gles- och landsbygd ofta har en svagare ekonomi och begränsade personalresurser. Mönsterås kommun instämmer i att ett sådant behov finns och att stimulans kan behövas för kommunernas arbete med att just prioritera servicefrågorna.

- Mönsterås kommun anser också att statliga myndigheter och bolag i det att de finns etablerade, **upprätthåller närvaro och service i landsbygdskommuner och där bl.a. arbetsförmedlingens och primärvårdens lokalfysiska närvaro är central.**

- Mönsterås kommun vill också betona att det är viktigt att man arbetar samordnat kring serviceutvecklingen i glesbygd, så att både stat, region, kommun, det civila samhället och näringsidkare tar ansvar för sina respektive områden. **Vi vill också peka på betydelsen av att statliga ombudsverksamheter är prioriterade fortsättningsvis som lands- och glesbygdsverksamheter**, bl.a. post-, apoteks- och ATG-ombud.

- Mönsterås kommun ansluter sig också till Regionförbundet i Kalmar läns yttrande om att det är viktigt att kommunerna är delaktiga i introduktionen kring **ett särskilt bidrag till kommersiell service i särskilt sårbara områden**, för att säkra ett långsiktigt och hållbart nyttjande av stödet. **Mönsterås kommun vill framhålla att ett regionalt och centralt stöd är avgörande för långsiktigheten.**

- Vidare delar vi Regionförbundets uppfattning kring sårbarheten på öarna i Kalmar läns skärgårdar, eftersom det inte finns tillgång till kommersiell service året runt. Skärgårdsbefolkningen är beroende av båttransporter till och från fastlandet. Sårbarheten är stor, inte minst vintertid och kostnaderna för att ta sig till butik och annan kommersiell service kan vara mycket höga och krångliga. **Därför anser vi att skärgårdsbefolkningen ska ges en god tillgänglighet till kommersiell service genom ett riktat transportstöd t.ex. utökat bidrag av hemsändningsbidrag.**

| |

| |